

Eliseu Trenc

Université de Reims

Institut d'Estudis Catalans

En la seva presentació del número dos d'Emblecat, el meu amic Francesc Fontbona donava la benvinguda al número tres i deia que, vista l'empenta inicial del projecte, segur que arribaria. Benvolguts lectors, ja el teniu a les mans i crec que tots els que estem ficats en aquest món interdisciplinar de l'anàlisi de les imatges, de les seves relacions amb el textos, amb la música, etc., ens hem de felicitar de veure que una revista de recerca rigurosa es consolida dins un món editorial en crisi.

Crec que és fonamental que els/les joves associats/associades investigador(e)s de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat poden, gràcies a la revista, publicar les seves recerques, la qual cosa, com tots sabem, mai ha estat fàcil i encara ho és menys actualment.

La revista ha adaptat un esquema de seccions que li permet tocar moltes tecles de la disciplina general de la història de l'art. La secció «Llenguatges», per exemple, és molt rica en aquest número i abarca des de l'estudi de la relació simbòlica entre l'etimologia i la imatge dels animals, en concret de la «lonza» a la *Divina Comedia* de Dante, presentat per Augusto Nava Mora fins a la «Biblia como herramienta de gestación del mundo plástico de Joan Miró» que ens proposa Roberta Bogoni, tot passant per l'interés d'Eloi de Tera en la problemàtica dels models d'aprenentatge dels artistes, mitjançant l'exemple del pintor florentí Bacchiacca i la seva assimilació dels *presentation drawings* de Miquel Àngel. A la secció «Mercat de l'art», Maria del Mar Rovira analitza com es va veure fortament enriquida la col·lecció de pintura de l'Escola Gratuïta de Nobles Arts de Barcelona durant l'ocupació francesa (1808-1814). També força interessant és l'aparició per primera vegada a la revista en la secció «Arts visuals i sonores» del cinema, aquest «septième art» com diuen els francesos, tan important avui, amb l'estudi de Marisol Barrientos sobre la solitud urbana en el film argentí de Gustavo Taretto «Medianeras». Finalment, en l'apartat de «Festes i tradicions» ens endinsem en els estudis d'antropologia, i aquesta vegada «Toca Peron» ens aproxima a un ball molt antic, que es remonta a l'Edat Mitjana, el ball de Dames i Vells de Tarragona.

I ara em saltaré les convencions de la divisió temàtica de la revista, ja que crec que una de les grans aportacions d'aquest número d'Emblecat, evidentment volguda i pensada pel seu consell editorial, és l'aprofundiment de les investigacions sobre un corrent de l'art català de principis del segle XX, encara poc estudiat i que Laura Mercader va anomenar el simbolisme decadent. En l'estudi d'Aitor Quiney de l'exposició de l'any 1911 dels «Refinats» al *Fayans Català* trobem els quatre principals representants del corrent, Laura Albèiz, Mariano Andreu, Néstor i Ismael Smith. Malgrat que no hagin format mai un grup coherent, els uneix una mateixa estètica, fonamentalment influïda per l'artista britànic Aubrey Beardsley. Respecte Ismael Smith, Sebastià Sánchez Sauleda rescata de l'oblit el projecte de la decoració amb vint-i-vuit busts del Museu d'Art Decoratiu i Arqueològic de Barcelona, fixant-se en el bust de Ramon Amadeu realitzat per Ismael Smith. Malgrat la seva instal·lació a París, Federico Beltran Masses té un punt de decadentisme i d'erotisme pròxim a Néstor i a Mariano Andreu, i amb la seva «Maja maldita»,

un retrat de la célebre ballarina Carmen Tórtola Valencia, ens ha deixat, com ho explica Tonia Salom, una de les imatges més impactants del poder sexual de la dona que atreia i alhora feia por als homes. D'aquesta «maja maldita» a Salomé només hi ha un pas cap a la perversitat i el satanisme i, malgrat que no sembla tenir res a veure amb aquest tema del decadentisme, la col·laboració d'Esther Garcia-Portugués sobre la recepció de «Salomé» i «Elektra» de Richard Strauss a Barcelona en la primera dècada del segle XX, que és coetània d'aquest simbolisme decadentista, té molt a veure amb la imatge de la dona en la societat burgesa del temps, una visió maniquea on la dona només pot ser virtuosa, Electra, o perversa i viciosa, Salomé.

Un aspecte molt encoratjador d'aquest número 3 d'Emblecat és la incorporació d'una majoria de nous col·laboradors, la qual cosa demostra la vitalitat de l'Associació Catalana d'Estudis d'Emblemàtica. Art i Societat, que va ampliant sense parar el seu nombre de membres. Només em queda desitjar una llarga vida a l'Associació i a la seva revista, que amb cada número es perfila cada vegada més com una publicació de referència en el panorama cultural català.